

Řidič/řidička silniční osobní dopravy (kód: 37-041-H)

Autorizující orgán: Ministerstvo dopravy
Skupina oborů: Doprava a spoje (kód: 37)
Týká se povolání:
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 3

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Řízení vozidla s ohledem na ekonomiku jízdy	3
Řízení vozidla s ohledem na zásady bezpečné jízdy	3
Optimální využívání ovládacích a bezpečnostních prvků vozidla	3
Kontrola a příprava vozidla před jízdou	3
Aplikace vyšších řidičských dovedností při řízení autobusu	3
Specifikace přepravy osob a zajištění nákladu	3
Orientace v předpisech týkajících se práce řidiče	3
Orientace v předpisech týkajících se přepravy osob v silniční osobní dopravě	3
Dodržování zásad bezpečnosti, ochrany zdraví a životního prostředí v silniční osobní dopravě	3
Orientace v prostředí silniční osobní dopravy	3

Platnost standardu

Standard je platný od: 21.10.2022 do: 13.12.2022

Kritéria a způsoby hodnocení

Řízení vozidla s ohledem na ekonomiku jízdy

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Charakterizovat „optimální otáčky motoru“ ve vztahu ke spotřebě PHM	Ústní ověření
b) Řadit rychlostní stupně s ohledem na ekonomiku jízdy (optimální otáčky motoru)	Praktické předvedení
c) Využít setrvačnosti vozidla ke snížení spotřeby PHM a optimálnímu opotřebení vozidla	Praktické předvedení
d) Vysvětlit vztah tlaku v pneumatikách ke spotřebě PHM	Ústní ověření
e) Vysvětlit vztah přetížení vozidla ke spotřebě PHM	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Řízení vozidla s ohledem na zásady bezpečné jízdy

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Dodržovat bezpečný odstup	Praktické předvedení
b) Předvídat dopravní situaci	Praktické předvedení
c) Předvést defenzivní způsob jízdy	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Optimální využívání ovládacích a bezpečnostních prvků vozidla

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Charakterizovat, k čemu slouží a jak funguje ABS	Písemné ověření - test
b) Charakterizovat, k čemu slouží a jak funguje ESP	Písemné ověření - test
c) Charakterizovat, k čemu slouží a jak funguje ASR	Písemné ověření - test
d) Charakterizovat, k čemu slouží a jak fungují pomocné brzdové systémy (retardéry, motorové brzdy)	Písemné ověření - test

Je třeba splnit všechna kritéria.

Kontrola a příprava vozidla před jízdou

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vyjmenovat rozsah kontroly vozidla před jízdou, během jízdy a po jízdě	Ústní ověření
b) Nastavit pracovní místo řidiče z ergonomického hlediska	Praktické předvedení
c) Provést vnější kontrolu vozidla před jízdou a odstranit případné nedostatky	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Aplikace vyšších řidičských dovedností při řízení autobusu

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Předvést manévrování s vozidlem a s přípojným nebo kloubovým vozidlem	Praktické předvedení
b) Řídit vozidlo s ohledem na rozměry vozidla	Praktické předvedení
c) Řídit vozidlo s ohledem na přepravované osoby (zajištění komfortu cestujících)	Praktické předvedení
d) Vysvětlit způsob řízení vozidla s ohledem na povětrnostní podmínky	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Specifikace přepravy osob a zajištění nákladu

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit rozsah odpovědnosti řidiče za správné uložení a zajištění nákladu	Ústní ověření
b) Určit optimální způsob zajištění nákladu	Ústní ověření
c) Prokázat základní znalosti práv a povinností cestujících	Ústní ověření
d) Prokázat znalost práv a povinností týkajících se přepravy dětí a hendikepovaných cestujících (pohybově, zrakově, sluchově a duševně postižení)	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Orientace v předpisech týkajících se práce řidiče

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Navrhnout pracovní režim řidiče (řidičů) na základě zadání případové studie	Praktické předvedení
b) Ovládat analogový a digitální tachograf	Praktické předvedení
c) Vysvětlit systém udržení profesní způsobilosti řidiče	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Orientace v předpisech týkajících se přepravy osob v silniční osobní dopravě

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Prokázat znalost vyhlášky o přepravě osob (převavní řád)	Písemné ověření - test
b) Prokázat znalost základních a zvláštních dokladů používaných ve vnitrostátní a mezinárodní silniční osobní dopravě	Ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Dodržování zásad bezpečnosti, ochrany zdraví a životního prostředí v silniční osobní dopravě

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit způsob ochrany životního prostředí a odstraňování škod vzniklých při silniční dopravě s ohledem na ekologické požadavky	Ústní ověření
b) Vysvětlit vliv výživy, vliv drog a alkoholu na činnost řidiče	Ústní ověření
c) Vysvětlit způsob předcházení úrazům, únavě a stresu	Ústní ověření
d) Vysvětlit nejčastější příčiny nehodovosti, materiální a finanční důsledky nehodovosti a prevenci	Ústní ověření
e) Uvést postup řešení dopravní nehody a poruchy vozidla	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Orientace v prostředí silniční osobní dopravy

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Uvést, kde se v rámci Evropy využívají trajekty, eurotunel, RO-LA	Písemné ověření - test a ústní ověření
b) Charakterizovat druhy mýtných systémů, způsoby placení, nastavení jednotky	Písemné ověření - test a praktické předvedení
c) Uvést zásady firemní kultury	Ústní ověření
d) Charakterizovat druhy přeprav	Písemné ověření - test

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO). Zdravotní způsobilost je vyžadována (odkaz na povolání v NSP - http://katalog.nsp.cz/karta_tp.aspx?id_jp=101751&kod_sm1=14).

Doložení zdravotní způsobilosti je vyžadováno dle zákona 361/2000 Sb.

Uchazeč je povinen předložit řidičské oprávnění skupiny D1/D.

Uchazeč má možnost při zkoušce použít své vozidlo. Vozidlo musí být skupiny M2/M3 (podle rozsahu řidičského oprávnění uchazeče), způsobilé k provozu na pozemních komunikacích. V případě, že chce uchazeč při zkoušce použít své vozidlo, musí o tomto záměru informovat autorizovanou osobu při podání přihlášky ke zkoušce a zároveň musí doložit, že je vozidlo způsobilé k provozu na pozemních komunikacích. Po posouzení předaných podkladů rozhodne autorizovaná osoba o použití (nepoužití) vozidla uchazeče ke zkoušce a své rozhodnutí sdělí obratem uchazeči.

Zkouška se skládá z teoretické a praktické části:

1. Teoretická zkouška

- a) písemný test (s výběrem odpovědí z několika nabízených možností)
- b) ústní ověření
- c) případová studie

2. Praktická zkouška zahrnuje

- a) zkoušku z činností řidiče před jízdou a po jízdě
- b) zkoušku z manévrování s vozidlem na vyhrazené ploše
- c) zkoušku z řízení vozidla v různých druzích provozu a na různých druzích komunikací

Zkouškou dle bodu 1a) se ověřují následující kompetence a kritéria:

- Optimální využití ovládacích a bezpečnostních prvků vozidla - kritérium a), b), c), d);
- Orientace v předpisech týkajících se přepravy osob - kritérium a)
- Orientace v prostředí silniční osobní dopravy - kritérium a), b), d)

Pro účely zkoušky vypracuje autorizovaná osoba databanku otázek obsahující min. 50 unikátních otázek ke každému kritériu. Test se skládá z 25 náhodně generovaných otázek, přičemž obsahuje min. 2 otázky z každého kritéria.

Podmínkou pro úspěšné splnění testu je 70% správně zodpovězených otázek s tím, že pro každé kritérium musí být správně zodpovězeno alespoň 50% otázek.

Aktuální soubor testových otázek a aktuální soubor typových situací je spravován a v elektronické podobě uchováván autorizujícím orgánem (Ministerstvem dopravy). Autorizovaným osobám budou tyto soubory předány na datovém nosiči po udělení autorizace a dále při každé aktualizaci souborů otázek a typových situací. Zadání testu včetně odpovědí uchazeče je součástí záznamu o průběhu a výsledku zkoušky a autorizovaná osoba jej musí archivovat v souladu s § 8 vyhlášky č. 208/2007 Sb., o podrobnostech stanovených k provedení zákona o uznávání výsledků dalšího vzdělávání.

Zkouškou dle bodu 1b) se ověřují následující kompetence a kritéria:

- Řízení vozidla s ohledem na ekonomiku jízdy - kritérium a), d), e)
- Kontrola a příprava vozidla před jízdou - kritérium a)
- Aplikace vyšší řidičských dovedností při řízení autobusu - kritérium d)
- Specifikace přepravy osob a zajištění nákladu - kritérium a), b), c), d)
- Orientace v předpisech týkajících se práce řidiče - kritérium c)
- Orientace v předpisech týkajících se přepravy osob - kritérium b);
- Dodržování zásad bezpečnosti, ochrany zdraví a životního prostředí v silniční osobní dopravě - kritérium a), b), c), d), e)
- Orientace v prostředí silniční osobní dopravy - kritérium c)

Zkoušející klade postupně ústní otázky ke každému výše uvedenému kritériu, přičemž za správně zodpovězenou otázku se považuje, jestliže uchazeč u ověřování kompetence:

- Řízení vozidla s ohledem na ekonomiku jízdy - kritérium a), d), e) - srozumitelně popíše vztah otáček motoru, tlaku v pneumatikách a zatížení vozidla ke spotřebě PHM
- Kontrola a příprava vozidla před jízdou - kritérium a) - zahrne do kontrolovaných bodů min. tlak v pneumatikách, stav provozních kapalin, osvětlení, brzd a zrcátek

- Aplikace vyšších řidičských dovedností při řízení autobusu - kritérium d) - srozumitelně vysvětlí, jak přizpůsobí jízdu za alespoň třech různých povětrnostních podmínek, např. mokré či namrzlé vozovce, bočnímu větru, denní době aj.
- Specifikace přepravy osob a zajištění nákladu - kritérium a) - vysvětlí, která zavazadla jsou z přepravy vyloučena. Vysvětlí rozsah odpovědnosti řidiče vs. cestujícího za uložení zavazadla
- Specifikace přepravy osob a zajištění nákladu - kritérium b) - správně popíše zajištění cestujících a uložení a upevnění různých druhů zavazadel podle druhu a hmotnosti a to jak ve vlastním vozidle, tak přípojném vozidle
- Specifikace přepravy osob a zajištění nákladu - kritérium c) - prokáže znalost základních práv a povinností cestujících, daných zejména přepravním řádem (např. přestávky, připoutání, bezpečný výstup cestujících...)
- Specifikace přepravy osob a zajištění nákladu - kritérium d) - prokáže znalost základních práv a povinností hendikepovaných cestujících, zejména dle přepravního řádu
- Orientace v předpisech týkajících se přepravy osob v silniční osobní dopravě - kritérium b) - vysvětlí, k čemu slouží jízdní list, záznam o provozu vozidla, měsíční rozpis, vzorový záznam o provozu vozidla
- Dodržování zásad bezpečnosti, ochrany zdraví a životního prostředí v silniční osobní dopravě - kritérium a) - vysvětlí, jak styl jízdy ovlivňuje ekologii provozu vozidla, vysvětlí, jak bude postupovat při nehodě s ohledem na minimalizaci a odstraňování škod (např. únik PHM a jiných provozních kapalin)
- Dodržování zásad bezpečnosti, ochrany zdraví a životního prostředí v silniční osobní dopravě - kritérium b) - vysvětlí vliv výživy a pitného režimu na práci řidiče, mebezpečí vlivu drog a alkoholu na práci řidiče
- Dodržování zásad bezpečnosti, ochrany zdraví a životního prostředí v silniční osobní dopravě - kritérium c) - vysvětlí způsob předcházení úrazům, faktory ovlivňující únavu, stres
- Dodržování zásad bezpečnosti, ochrany zdraví a životního prostředí v silniční osobní dopravě - kritérium d) - popíše nejčastější příčiny dopravních nehod a způsob prevence, jak jim předcházet
- Dodržování zásad bezpečnosti, ochrany zdraví a životního prostředí v silniční osobní dopravě - kritérium e) - popíše způsob ohlášení dopravní nehody (zaměstnavatel, policie, zásahové jednotky...), poskytnutí první pomoci, zajištění bezpečnosti a ochrany cestujících, zabránění dalším škodám (únik nebezpečných látek, požár) zajištění dokumentace pro pojišťovnu aj.
- Orientace v prostředí silniční osobní dopravy - kritérium c) - vysvětlí, jak svým chováním a jednáním ovlivňuje obraz firmy u zákazníka, např. osobnostní vlastnosti (slušné chování, vzhled, osobní hygiena...), kultura přepravy (péče o vozidlo, čistota)

Zkouškou dle bodu 1c) se ověřují následující kompetence a kritéria:

Orientace v předpisech týkajících se práce řidiče - kritérium a)

Autorizovaná osoba vypracuje zadání případové studie min. v 10 variantách. Úloha bude definovaná zejména následujícími parametry: Délka přepravy (ve dnech), počet řidičů, trasa apod. Úkolem uchazeče bude stanovit správný pracovní režim řidiče dle zadání případové studie.

Zkouškou dle bodu 2a) se ověřují následující kompetence a kritéria:

Kontrola a příprava vozidla před jízdou - kritérium b), c)

Orientace v předpisech týkajících se práce řidiče - kritérium b)

Orientace v prostředí silniční osobní dopravy - kritérium b) (nastavení jednotky)

Zkouškou dle bodu 2b) se ověřují následující kompetence a kritéria:

Vyšší dovednosti při řízení autobusu - kritérium a).

Autorizovaná osoba zajistí odpovídající plochu pro tuto část zkoušky. Při zkoušce je ověřována zejména schopnost řidiče manipulovat s vozidlem na omezeném prostoru (couvání, otáčení, klesání, stoupání, zajiždění a vyjíždění k/od simulovanému ostrůvku na zastávce, parkování).

Zkouškou dle bodu 2c) se ověřují následující kompetence a kritéria:

Řízení vozidla s ohledem na ekonomiku jízdy - kritérium b) a c)

Řízení vozidla s ohledem na zásady bezpečné jízdy - kritérium a), b), c)

Aplikace vyšších řidičských dovedností při řízení autobusu - kritérium b), c)

Autorizovaná osoba vypracuje k této části zkoušky kontrolní list, zahrnující jednotlivá zkoušená kritéria.

Trasy a prostory musí zahrnovat rychlostní komunikaci, dálnici nebo podobnou komunikaci, běžnou komunikaci mimo obec při různé intenzitě provozu, všechny druhy městských komunikací, zahrnující různé potíže, se kterými se řidič může setkat, odstavnou či manipulační plochu umožňující ověřit složitější manévrování s vozidlem.

Autorizovaná osoba musí prokázat předložením popisů tras pro praktickou část zkoušky, že zkouška bude probíhat na

všech druzích komunikací a s požadovanými úkony.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před zkušební komisí složenou ze 3 členů, kteří jsou autorizovanými fyzickými osobami s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci nebo autorizovanými zástupci autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat jednu z následujících variant požadavků:

a)

- Být držitelem průkazu zkušební komisaře podle § 34 zák. 247/2000 Sb. s rozsahem oprávnění ke zkoušení D, DE
- Alespoň 5 let praxe v silniční dopravě (ve smyslu zák. 111/1994 Sb.)
- Být trestně bezúhonný (týká se trestných činů vztahujícím se k oblastem, řešeným zákonem 247/2000 Sb.)
- Být zaměstnancem obce zařazeným do obecního úřadu

b)

- Být držitelem profesní kvalifikace 37-058-M Zkušební komisař pro profesní způsobilost řidičů
- Alespoň 5 let praxe v silniční dopravě (ve smyslu zák. 111/1994 Sb.)

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor/lektorka dalšího vzdělávání, musí být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC a vydání jednotného osvědčení (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícímu orgánu nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Žádost o autorizaci naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo dopravy ČR, www.mdcr.cz

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Vozidlo skupiny M2/M3 (podle rozsahu řídičského oprávnění uchazeče) způsobilé k provozu na pozemních komunikacích s výbavou odpovídající obsahu a rozsahu zkoušky

Zkušební místnost pro realizaci teoretické části zkoušky

Cvičná plocha odpovídající realizaci praktické části zkoušky

Záznamové archy pro sledování a hodnocení postupu plnění úkolů

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam svého materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu pro účely zkoušky. Pokud žadatel bude při zkouškách využívat materiálně-technické vybavení jiného subjektu, přiloží k žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace smlouvu (popřípadě smlouvy) umožňující jeho užívání nejméně po dobu 5 let ode dne podání žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Celková doba přípravy na zkoušku (včetně případných časů, kdy se uchazeč připravuje během zkoušky) je 30 až 60 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky (bez času na přestávky a na přípravu) je 6 až 8 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být rozložena do více dnů.

Celková doba trvání zkoušky dle bodu 1a,b, c (bez času na přestávky a na přípravu) činí alespoň 4 hodiny.

Celková doba trvání zkoušky dle bodu 2a (bez času na přestávky a na přípravu) činí alespoň 30 minut.

Celková doba trvání zkoušky dle bodu 2b,c (bez času na přestávky a na přípravu) činí alespoň 90 minut.

Autoři standardu

Autoři hodnotícího standardu

Hodnotící standard profesní kvalifikace připravila SR pro dopravu, logistiku, poštovní a doručovací služby, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:

Sdružení automobilových dopravců ČESMAD BOHEMIA

Institut silniční dopravy ČESMAD Bohemia, s. r. o.

PAP TRUTNOV, s. r. o.

Střední škola automobilní, Holice

Ministerstvo dopravy České republiky